

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

De profano vsu à sacris locis conuersatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

nia præstati, cura sit Rectoris cuiusvis Ecclesiæ.

8 Adhibeatur item diligentia, & graui pœna, multa que agatur, vt & Ecclesiæ, & Oratorij, & cœmiterij parietes ab vrina, alijsue cuiusvis generis sordibus mundi conferuentur.

9 Arbores, stirpes, aliaque eiusmodi arbusta, ab Ecclesijs, & Oratorijs quibusvis remota sint, vt nè radices dilatate parietibus officiant; aut rami diffusi tectis operiant; vnde detrimentum ipsis tectis existat. Si verò rami eiusmodi tectis iam officiunt, amputentur omninò.

Vites præterea, hederæ, alijsque id generis herbæ, quæ succrescentes exterioribus Ecclesiarum, aut Oratoriorum parietibus adherent, prorsus conuellantur.

A rubis præterea, & spinis, & alijs id generis, quæ adnasci solent extrinsecus, ijdem parietes mundi; & à cœmentorum item, lapidumque congeflu remoti, custodiantur.

10 Sicut in anniuersarijs solemnitatibus sanctioribus celebritatibus festiuus canimus laudes, solemniusque Ecclesiastica celebrantes officia, modulamur organis, preciosiorique vestium apparatu induimur; ita diligentes nos domus Dei decorem, & locum habitationis gloriæ eius, curare debemus, vt quo spiritalis lætitiæ nostræ manifestiora signa demus, diuinorum beneficiorum, quæ ijs potissimum solemnitatibus recolimus, memoria excitati, templa etiam ornatoria, quàm alijs diebus, appareant, tum ad augustiorem cultum, tum ad fidelium consolationem. Itaque die Natali Domini, & reliquis quattuor deinceps festis diebus, in Epiphania, Pascha Resurrectionis, in Ascensione, tribus Pentecostes diebus, in solemnitate Corporis Domini, festoque die sancti Patroni, Ecclesiarum Cathedralium, Collegiatarum, Parochialium præsertim insignium, curet præfectus vniuscuiusque Ecclesiæ pro loco rum ratione, proque facultatibus, vt ianuæ, quemadmodum veteris instituti est, vsuque Romano comprobati, & à beato Hieronymo laudati, frondibus etiam ornentur, prout tempora tulerint: tum parietes interiores, atque intercolumnia, peristromatis, aulæis, tapetibus, suarumque imaginum tabulis exornata sint. Quo in apparatu, ornatuque sacre imagines etiam in ipsis foribus adhibeantur. Insignia verò, & alia profana ablint.

Quæ ad dies festos & sacra tempora pert

De profano vsu à sacris locis tollendo.

SUMMARIVM.

Obscure figuris, ethnicorumque hominum imaginibus Ecclesiæ non ornanda.

Laico;

- 1 Laicorum ædes Ecclesiam non attingant.
- 2 Fenestrae, quibus in Ecclesiam prospectus sit, obstruenda.
- 3 Aedificia laicalia contigua parietibus Ecclesiasticis quo iure edificata ab Episcopo cognoscendum.
- 4 Ea non iure edificata, diruenda.
- 5 Legitimè verò edificata, si vsui sordido addicta, ut reducenda.
- 6 Id in posterum non permittendum.
- 7 In atrio Ecclesie non edificandum.
- 8 Schedule profanae } sacris locis non affigende, & quanta distantia
- 9 Res venales. } & Tit. seq. nu. 1. Ver. Clericus.
- 10 Officina.
- 11 Paleis tecta non operienda.
- 12 Cœnacula, } supra Ecclesiam non toleranda.
- 13 Cubicula. }
- 13 Fruges, } in eis non asseruanda.
- Supellexque } profana.
- 14 Clavis sacri loci laicis non committenda.
- 15 Campana in eis non constande: nihilque fabrilè fiendum.
- 16 Granum non ventilandum.
- 17 Panni linei soli non exponendi.
- 18 Colo non nendum, neque suendum.
- 19 Per Ecclesiam, uti per viam non transeundum.
- 20 Littera profana non docenda.
- 21 Quando eas docere liceat.

2. Tit. 2. dccr.
22.

Llud curet Episcopus, ut nè laicorum hominum ædes in posterum edificentur, quæ Ecclesiarum parietes vlla ex parte attingant.

Si quæ verò fenestræ, siue Ecclesiasticarum, siue laicarum ædium in ipsis Ecclesiarum partibus insunt, unde in Ecclesias conspectus fit, efficiant, ut duobus saltem post huius Concilij

promulgationem mensibus obstruantur.

3. De ijs quæ
pt. ad ornat.
& cult. Eccl.

3 Si quæ ædes, ædificiæ cuiusvis generis à laicis constructa sunt, quæ vel Ecclesiæ, vel Oratorij parietibus continentia, innixaque hæreant; qua auctoritate, quoq; iure edificata sint, cognoscat Episcopus; idque sibi ostendi ab eis iubeat, qui edificarint, ædificariæ curarint.

4 Si quæ autem iure edificata non demonstravit, ea asportari, amoveri, diruivè mandet; nisi Ecclesiæ, cui continentia hærent, vsui, domitorum consensu, attribuenda potius censeat.

Sin au-

5 Sin autem iure constructa sunt, eaque ædificia, aut stabula, aut loca sordido vsui accommodata, addictaue sunt; ea disiectis, & amotis sordibus, ad honestiorem vsum conuerti Episcopus iubeat, hocque ipsum à Parochis item, & alijs præstari mandet, etiam in ædibus Ecclesiasticis.

6 Neque in posterum à laicis ita edificari, aut edificata ad sordidum vsum à quibusuis adhiberi Episcopus permittat.

7 In atrio verò Ecclesiæ vlllo modo edificari à laicis nè permittat, vt Canonum iure interdictum est.

8 Nè edium, agrorum, rerumque aliarum eiusmodi, quæ vel locandæ vel vendendæ proponi, aut proscribi publicè solent, neue omninò rei cuiusquàm profanæ schedulæ, scriptaue vllis Ecclesiarum, Oratoriorumue, aut Cæmteriorum foribus, valuis, parietibusq; aut in quouis facto loco in posterum affigantur.

9 Nè item res venales, in Ecclesiarum, & Oratoriorum, Cæmteriorumue parietibus appendantur; neque intrà loci spacium, quod aqua sacra aspergitur, cum Ecclesiæ consecratio sit; aut intra stillicidij fines, aliudue loci maius interuallum Episcopi iudicio præscribendum.

10 Neue item officinæ, tabernæue, quouis materiæ genere, etiam tabulis, asseribusue confectæ, vel ipsis parietibus inherentes, vel in cæmiterijs, sacrissimè locis, aut omninò intrà illius spacij, aut interualli fines, vlllo modo constituantur, aut collocentur. Quæ verò iam constructæ, collocataue sunt; inde quàm primum penitus amoueantur.

11. 12 Nè Ecclesiæ, aut Capellæ, aut etiã Oratorij, in quo Missæ sacrificiũ aliquando peragitur, tecta palearum aceruis, neue aliqua lignorum strue onerentur: ne item à parte superiori vel cœnaculum, vel cubiculum, vel omninò locum habeant, vbi, aut dormiatur, aut habitetur, aut quicquam profani fiat. Quæ verò loca iam eiusmodi sunt, omninò amoueantur.

13. 14 Nè frumentum, milium, hordeum, vlllumue tritici, aut leguminum genus; ne poma item; nè instrumenta, vel ad prædiorum rusticorum vsuum comparata, ne cuius generis supellectilem profanam, vt ab Innocentio III. Pontifice in Concilio Lateranensi fancitum est: nè denique quicquàm a domo Dei alienum in Ecclesia, etiam non consecrata, aut in Oratorio, aut in Cæmiterio recondi, aut asseruari ab vlllo quouis homine liceat. Veuiumque prætereà sit; nisi, cum interdum aliter Episcopus faciendum cœsuerit, clauem illius Ecclesiæ, aut Oratorij, etiam diœcesani, ruralisue, laicis hominibus, præsertim verò colonis, vel conductoribus eiusdem Ecclesiæ edium, vel prædiorum committi, aut ab illis custodiri, seruariue.

L 1 Nè

4. De profano vsu à sac. locis toll.

15 Nè campanę in eis consentur, neuè aliquid ferruminetur: neuè fabrile quicquam aut aliud huius generis fiat; nisi quę ad eiusdem Ecclesię, aut oratorij vsum, ornatumuè alibi fieri non possint.

16. 17. 18 Nè in Cœmiterio frumentum, quasi in area ventiletur; nè tritura fiat; nè palea, frumenta, fruges, expandantur: nec verò tele, panniuè linei, lixiuio, aquauè madefacti, soli ibidem exponantur: neque in eo sęmine, maresque colo quicquam neant, neuè suant, aut aliud prætereà opus faciant, eorum sacrorum locorum rationi alienū.

19 Ecclesię ostia, Cęmiteria item, aut Rectori, aut etiam alijs vsui nè sint, res profanas onerauè asportantibus, hacque & illac per Ecclesiã, sacraque loca, quasi per viam publicam transeuntibus: cui rei, vt plane occurratur, cautionem omnem Episcopus adhibeat.

20 Nè grammaticę, humanarumque litterarum rudimenta, quę sepe inanibus Gentiliu[m] fabellis traduntur; aut alię omninò litterę, præter sacras in Ecclesia, tamquàm in ludo litterario pueris aperto exponantur: sed rudimenta solum Doctrinę Christianę, & cętera, quę in illis scholis pueris tradi consueuerunt.

21 Si quo tamen in loco ex causis, hoc Concilio probatis, Parochio permillum erit alia docere, non vetamus; si domus Parochialis angustia necessariò postulet, hoc officium ab eo præstari ferialibus diebus in Ecclesia permillum eiusdem Episcopi. Quę permissionis facultas scripto detur; tùm prætereà locus certus, ac, quàm longè fieri poterit, ab omni, præsertim maiori Altari remotus, ad id muneris deligatur: extrã cuius loci fines pueri nè vagentur; nec verò ob eam causam in Ecclesia morentur; nisi cùm Parochus qui eos in disciplinam suscipit, præsens adest.

De Religiosa in Sacris locis conuersatione.

S V M M A R I V M.

- 1 In Ecclesijs diuinorum officiorum tempore deambulationes, nugę, circuli, negotiationes, cum mulieribus colloquia, multorum irreuerentia, mendici vagantes, res venales, venatici canes, volucres, bestia, sclopeti, balistę, & alia id genus, pernoctationes etiam, & excubię prohibentur. 2.
- 2 Delinquentes in prædictis, à Rectore monendi; & quando expellendi quęque alia Rector ipse non permittat.
- 3 Parlamenta quoque publica, & alia profana prohibentur.
- 4 Constitutio Pij V. de tollendis colloquijs, congressibus, deambulationibus, & alijs eiusmodi, præsertim diuinorum officiorum tempore, à quibus